

Divkāršā dominante ($\text{II}_7^{\#3} = \text{DD}_7$)

Metriskie apstākļi – atkarībā no dotā konteksta.

Akustiski identisks D_7 (mažorā)

Minorā, lai iegūtu D_7 identisku skanējumu, jāpaaugstina 5 ($\#5$)

Var atrisināties 5 veidos:

1. Dominantē
2. Caur disonējošo D (tālāk – T/VI)
3. Tonikā
4. Caur disonējošo $(\text{pm})\text{VII}$ (tālāk T vai caur $\text{D} - \text{T}$)
5. Caur disonējošo II (=dezalterācija; parasti noņemot $\#3$ mažorā/minorā kā līdzvērtīgo izmanto $b\text{VI}$)

$\text{II}_7^{\#3}$	$\text{D}^{(1x3)}$	$\text{D}_4 - \text{T}_5$	$\text{T}_6^{(5x2)}$	$(\text{pm})\text{VII}_6$	II_7^{h}
$\text{II}_6^{\#3}$	$\text{D}^{(1x2)}$	$\text{D}_2 - \text{T}_6$	$\text{K}_6 - \text{D}_7 - \text{T}_5^{-5}$	$(\text{pm})\text{VII}_4$	II_6^{h}
$\text{II}_4^{\#3}$	$\text{D}^{(1x2)}$	$\text{D}_7 - \text{T}_5^{-5}$	$\text{K}_6 - \text{D}_7 - \text{T}_5^{-5}$, $\text{T}_5^{(1x2)}(\text{plag. pap.})$	$(\text{pm})\text{VII}_2$	II_4^{h}
$\text{II}_2^{\#3}$	$\text{D}_6^{(1x2)}$	$\text{D}_5 - \text{T}_5$	$\text{T}^{(5x2)}(\text{plag. pap.})$	$(\text{pm})\text{VII}_7$	$\text{II}_2^{\text{h}}(\text{plag. pap.})$

Atrisinājuma piemēri $\text{II}_7^{\#3}$. Paraksti akordus:

Iespējamās alterācijas mažorā:

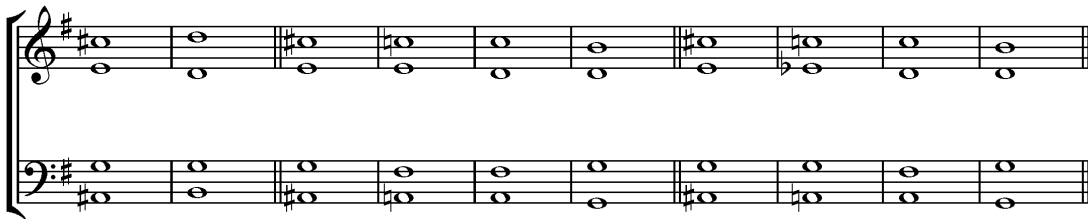
#1, #3 = (akustiski vienāds pmVII₇).

Atrisinājums dominantē nesānāk, jo paaugstinātā II pakāpe nerisinās V.

Nesanāk arī atrisinājums caur disonējošo D – visu balsu tiešvirze uz leju.

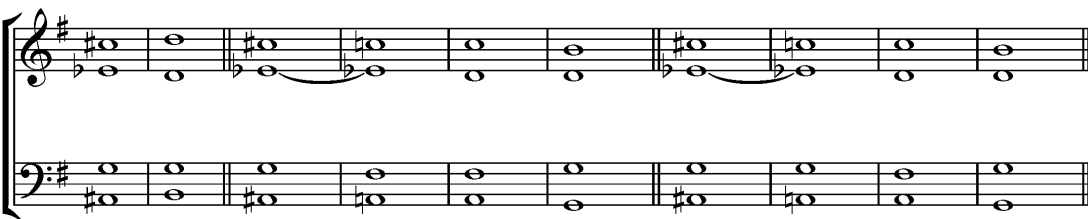
Tādējādi iespējami tikai 3 pēdējie atrisinājumi. Arī atrisinājumu caur VII labāk virzīt caur disonējošo D, lai neveidotos neloģiskā situācija basā la# - labekars – si.

Parakstīt akordus:

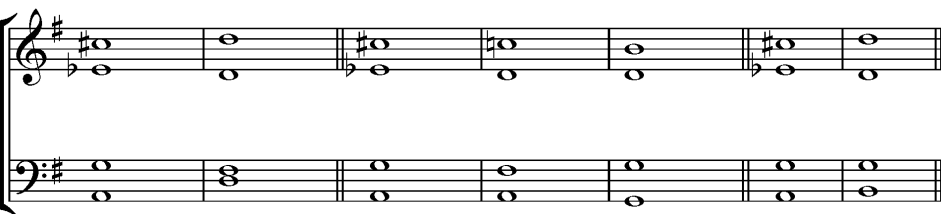
Musical notation for the first set of alterations, showing two staves with chords in G major. The top staff contains the notes G, B, D, F# and the bottom staff contains the notes G, B, D, F#.

#1, #3, b5 (t.s. “pilna alterācija”), akustiski līdzinās disonējošajai D tonalitātē pustoni augstāk. Arī tai, dēļ #1 sanāk tikai trīs pēdējie risinājumi. Turklāt, ņemot vērā b5, jārisina caur pmVII, virzot to caur disonējošo D, lai la#-la risinātos uz leju. Arī dezalterācijā harmoniskais veids jau ir pirmajā akordā, tādēļ ir tikai jāatzeļ paaugstinājumi:

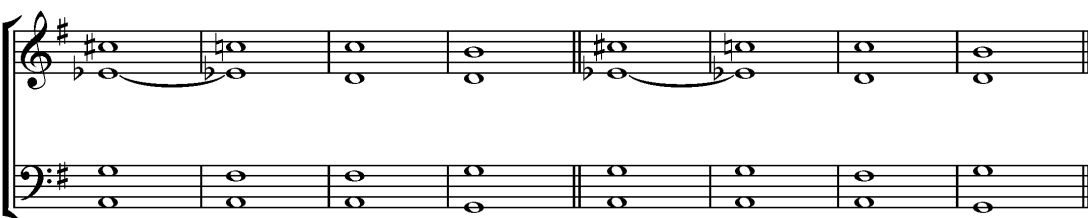

Musical notation for the second set of alterations, showing two staves with chords in G major. The top staff contains the notes G, B, D, F# and the bottom staff contains the notes G, B, D, F#.

#3, b5 sanāk visi 5 atrisinājumi. Tikai jāņem vērā b5 pazeminājums, kas VII akordus pārveido par pmVII, kā arī dezalterācijā jau dod harmonisko veidu:

Musical notation for the third set of alterations, showing two staves with chords in G major. The top staff contains the notes G, B, D, F# and the bottom staff contains the notes G, B, D, F#.

Musical notation for the fourth set of alterations, showing two staves with chords in G major. The top staff contains the notes G, B, D, F# and the bottom staff contains the notes G, B, D, F#.

Alterētā II₆₅ atrisinājumi ar iespējamām alterācijām:

1)

II65(#3,b5)

SOPRANO
ALTO

TENOR
BASS

D *D2* *K64*

pmVII43 *II65(h)*

2)

II65(#1,#3,b5) = "dezalterācija", kas jāvirza uz leju

K64 *pmVII43*

II65(h)

3)

II65(#1,#3)

K64 *VII43*

II65(h)

II43 ar iespējamām alterācijām

II43(#3,b5) - iespējami 6 atrisinājumi

SOPRANO
ALTO

TENOR
BASS

D D7 K64

+ plagālais papildinājums

pmVII2 D7 II43(h) T53

II43 (#1,#3,b5) = pilna alterācija, iespējami 4 atrisinājumi

= "dezalterācija", kas jāvirza uz leju

K64 pmVII2

+ plagālais papildinājums

II43(h) T53

II43(#1,#3) - arī iespējami 4 atrisinājumi (dēļ #II pakāpes nevar risināt caur D un D-tē)

K64 VII2

42 + plagālais papildinājums

II43(h) T53

Alterētais II₂

- Visbiežāk izmantojams palīgsecībā, daudzveidīgi nostiprinot T skaņu basā.
- II₂^{#3} – iespējams atrisināt 5 veidos (D-tē, caur D, T, caur VII un dezalterējot)
- Piemērs *B* dur:

SOPRANO
ALTO

TENOR
BASS

T₅₃ - II₂^{#3} - D₆₃;   T₅₃ - II₂^{#3} - D₆₅ - T₅₃;   T₅₃ - II₂^{#3} - T₅₃

T₅₃ - II₂^{#3} - VII₇ - D₆₅ - T₅₃;   T₅₃ - II₂^{#3} - II₂^h - D₆₅ - T₅₃

II₂ ar iespējamām alterācijām

SOPRANO
ALTO

TENOR
BASS

II₂^{#3,b5} - iespējami 5 atrisinājumi   *kā plagālais papildinājums*

D₆₃   D₆₅   T₅₃

dezalterācija

pmVII₇   II₂(h)

- II₂ iespējams izmantot ar pilnu alterāciju II₂^{#1,3,b5} (enharmoniski un audiāli pielīdzināms D₆₅), tādējādi arī iegūstot 3 atrisinājumus:

II2 (#1, #3, b5) = pilna alterācija, iespējami 3 atrisinājumi

= "dezalterācija", kas jāvirza uz leju

pmVII7

20

+ plagālais papildinājums

II2(h) *T53*

- Jāuzmanās no iespējamajām kļūdām pl2 vai citiem palielinātajiem intervāliem, savienojot sākuma T ar alterēto II Piemērs B dur:

Piemērs B dur:

T53 - II2#1,3, b5 - T53; T53 - II2#1,3, b5 - pmVII7 - D65 - T53; T53 - II2#1,3, b5 - II2h - D65 - T53

II2(#1, #3) - arī iespējami 3 atrisinājumi (dēļ #II pakāpes nevar risināt caur D un D-tē)

VII7

+ plagālais papildinājums

II2(h) *T53*

Savienojuma variants ar T:

T53 - II2#1,3 - T53; T53 - II2#1,3 - VII7 - D65 - T53; T53 - II2#1,3 - II2h - D65 - T53

ALTERĀCIJAS MINORĀ

Ņemot vērā minora specifiku (piemēram, pustoni starp II un III pakāpi, kā dēļ II vispār nevar paaugstināt), kā arī dabiski zemo VI pakāpi, $II_7^{\#3}$ un apvērsumiem ir krietni mazāk alterācijas iespēju:

#3, #5 – Lai panāktu mažoram ekvivalentu skanējumu (kas audiāli sakrīt ar D7), ir jāpaaugstina VI pakāpe, kas dabiskajā variantā minorā ir **b5**), tādējādi $II_7^{\#3}$ mažorā = $II_7^{\#3, \#5}$ minorā. Veidojas 5 atrisinājumi, kas sakrīt ar mažora atrisinājumiem. Jāatceras, ka minorā jāizmanto harmoniskais, kas šajā gadījumā dēļ #VI (= #5) sanāk pat melodiskais, veids.

#3, (b5) – skanējums maksimāli raksturīgs minoram (VI pakāpe dabiska), atrisinājumi nemainās:

II7#3, #5 vai dabiski b5 - iespējami 5 atrisinājumi

SOPRANO
ALTO

TENOR
BASS

D53   D43   t63

dezalterācija

pmVII65   II7

Alterētās II7 un apvērsumu atrisinājumi minorā:

AKORDS	D	CAUR disonējošo D	tonikā	CAUR pmVII	DEZALTERĀCIJA (CAUR DABISKO II)
II₇^{#3,#5/(b5)}	d/D5 ₃ ^(1x3) - ⁵	D4 ₃ –	t6 ₃ ^(5x2)	pmVII6 ₅ –	II ₇ –
II_{6₅}^{#3,#5/(b5)}	d/D5 ₃ ^(1x2)	D ₂ –	K6 ₄ – D ₇ – ¹ t5 ₃ ⁻⁵	pmVII4 ₃ –	II6 ₅ –
II_{4₃}^{#3,#5/(b5)}	d/D5 ₃ ^(1x2)	D ₇ –	K6 ₄ – D ₇ – ¹ t5 ₃ ⁻⁵ t5 ₃ ^(1x2) _(plag.pap.)	pmVII ₂ –	II4 ₃ –
II₂^{#3,#5/(b5)}	d/D6 ₃ ^(1x2)	D6 ₅ –	t5 ₃ ^(5x2) _(plag.pap.)	pmVII ₇ –	II ₂ – (plag.pap.)

Palīgsecības, pārgājsecības ar alterēto II

Ņemot vērā to, ka funkcionāli II₇^{#3} ar apvērsumiem pārstāv arī D (precīzāk DD) funkciju, to var izmantot praktiski pēc jebkuras funkcijas akorda (jebkuras T, konsonējošas S vai II₇ ar apvērsumiem, un konsonējošas D) arī pārgājsecībās no D uz D, kā arī palīgsecībās (kā palīgakordu) starp diviem K6₄, diviem T5₃ vai diviem T6₃, piemēram:

T5₃ – II₂^{#1,#3,b5} – T5₃; T6₃ – II₇^{#1,#3,b5} – T6₃; K6₄ – II_{6₅}^{#1,#3,b5} – K6₄; K6₄ – II_{4₃}^{#1,#3,b5} – K6₄; D5₃ – II_{4₃}^{#3} – D6₃

PRAKTISKIE UZDEVUMI:

Sekvences ar alterēto II

Latv.t.dz. J. Cimzes apdarē *Tek, saulīte, tecēdama* (5.-8.takts):

- 1) Paraksti tonalitātes un akordus;
- 2) Sekvencē pirmās 2 taktis pa 12 uz leju:

ra - va sa - vas māmu - li - ņas, kas ie - cē - la sau - lē - tē!

Secības ar alterēto II

B dur:

1. 4/4	T ₅₃ - T ₆₃ - II ₇ ^{#3} - D ₄₃	T ₅₃ - III ₅₃ - S ₅₃ - pmVII ₇	T ₅₃ - VI ₅₃ - II ₄₃ ^h - II ₄₃ ^{#1,3,b5}
--------	---	--	--

K ₆₄ - D ₇ ⁶ - T ₅₃ - s ₆₄ ^h	T ₅₃
--	-----------------

A dur:

2. 4/4	<i>pl</i> ³ T ₅₃ - II ₂ ^{#1,3,b5} pmVII ₇ - D ₆₅	T ₅₃ - II ₄₃ - D ₇ - VI ₅₃
--------	--	--

II ₆₅ - II ₆₅ ^{#1,3,b5} - K ₆₄ - D ₇ ⁶	T ₅₃ - II ₂ ^{#3,b5} - T ₅₃
--	--